

COL-LECTIUS

Els sords reclamen paritat per a la llengua de signes en català

► El Govern pretén reconèixer oficialment només la modalitat de l'espanyol

► Demanen ajuts per mantenir un sistema que es transmet a través de la memòria

MERCÈ CONESA
BARCELONA

Les paraules dites en el llenguatge de signes que utilitzen les persones sordes no sempre són iguals en tots els idiomes. A un parlant li costa imaginar-se aquesta divergència, però hi és. Per això, la Federació de Persones Sordes de Catalunya (Fesoca) reclama que igual que es reconeixerà la llengua de signes espanyola, paral·lelament també s'aprovi la llengua de signes catalana.

El 26 d'abril Encarna Muñoz, presidenta de Fesoca, assistirà al Congrés de Diputats per reclamar aquesta paritat. Per evitar la discriminació dels sords catalans. De motius no n'hi falten.

DUES MANERES DE COMUNICAR-SE / Com diu Encarna Muñoz, «la lingüística està molt influïda per la cultura, la identitat i els costums». Per això, no és estrany que els gestos per expressar un terme tan senzill com *tomàquet* siguin diferents en català i en castellà. En la nostra llengua, els sords reproduïen una mà que suca el pa amb tomàquet, un gest molt habitual a Catalunya; en castellà, les mans simbolitzen la subjecció d'un tomàquet que s'està sofregint.

Un altre exemple de la influència cultural en l'idioma s'adverteix al representar la paraula *Nadal*. Els sords de parla castellana simbolitzen una mà que toca la simbomba, un instrument poc arrelat a Catalunya, on els sords reproduïen la cresta d'un gall dindi per referir-se al Nadal.

Les diferències entre la forma d'expressar-se no són del 100%, entre altres raons perquè les dues llengües tenen un mateix origen llatí. «La similitud la situaria al voltant d'un 70%», explica la presidenta a través de la seva traductora parlant. Així, una persona que viatja a un altre lloc diferent de la seva residència habitual es podrà entendre, tot i que s'haurà d'enfrontar a bastants malentesos.

«Per exemple, un signe que en català representa la paraula *paper*, en castellà significa *ganes d'orinar*», ex-

plica Encarna Muñoz. «La manera de representar en català un germà, en castellà es tradueix com estar casat; o sigui que jo, quan vaig a Madrid, no acabo d'entendre gaire bé les relacions que mantenen persones que coneix».

ELS MITJANS / La Fesoca reclama el reconeixement de la llengua de signes catalana, perquè si es discrimina, la seva existència estarà en perill. «No té forma escrita, ni hi ha documents guardats sobre com és; només es transmet per la memòria de generació en generació», explica a través de la traductora Santi Frigola, responsable de política lingüística de Fesoca. «Necessitem un centre de referència -prosegueix- que la preservi i aquest centre només serà possible si hi ha finançament per crear-lo».

I el finançament depèn gairebé del tot del reconeixement oficial. De fet, el Govern central no s'oposa al fet que la Generalitat reconegui la llengua de signes catalana, però els sords temen que si aquesta oficialitat queda circumscrita a l'autonomia el finançament de què es disposa sigui molt menor. ■

A Catalunya hi ha 12.000 persones amb discapacitat auditiva

► No se sap del cert quantes persones sordes hi ha. L'Imerso xifra en 161.000 els espanyols amb discapacitat auditiva. El Departament de Benestar i Família n'atribueix a Catalunya 17.000, incloent-hi gent gran que han perdut aquesta facultat. I l'OMS diu que la sordesa afecta l'1,5% de qualsevol població. La Fesoca fa els seus propis càlculs i estima en 12.000 els sords de Catalunya i en 25.000 els usuaris de la llengua de signes, ja que als afectats s'hi ha d'afegir els intèrprets i les famílies.

Diferències entre llenguatges de signes

CASTELLÀ	CATALÀ
TOMÀQUET	
► Un tomàquet que es posa a fregir	► Recorda el gest de sucar el pa
ABRIL	
► Es recorda al palmell de la mà els claus de Jesucrist	► Es fa amb les mans un gest com de pluja
NADAL	
► Es reproduïx l'ús de la simbomba	► Sorgeix la cresta d'un gall dindi
GERMANS	
► Símbol paral·lel	► Símbol d'unitat, lligam
JUNY	
► El dit al nas busca el so nasal de la n	► Els dits s'acosten a l'orella, com si en pengessin dues cireres

EL PERIÓDICO

la gènesi

L'ORIGEN VA SER AL TEATRE

► **LA TROBALLA** Com altres discapacitats, les persones sordes van estar relegades socialment molts anys. Això va provocar que fins al 1978 els sords de Catalunya no advertissin que la seva llengua de signes no es comprenia en altres llocs d'Espanya. «Sis associacions van anar a fer teatre a Madrid i els espectadors -conexors de la llengua de signes espanyola- no van entendre res de l'actuació dels catalans», explica Santi Frigola, de Fesoca. «En aquell moment -prosegueix-, es van desfermar les alarmes».

► **DES DEL 1800** L'atenció específica a persones sordes es va iniciar a Catalunya el 1800, quan l'Ajuntament de Barcelona va detectar que uns nens que no parlaven vagabundejaven per la ciutat. Va habilitar el Saló de Cent per atendre'ls i es va dirigir a una associació de París que ja tractava amb sordmuts perquè els facilitessin els primers instruments (signes) per comunicar-se amb els menors. Per això, la llengua de signes catalana al començament es va assemblar més a la francesa que a l'espanyola. «Ara ja no és així», puntualitza Encarna Muñoz, de Fesoca. La primera escola pública per a sords es va crear a Madrid tres anys després.

► **LA GRAMÀTICA** L'any passat, l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) va elaborar una gramàtica bàsica que estructura, descriu i sistematitza la llengua de signes catalana. Va ser un primer gran pas per al col·lectiu de sords, especialment per a aquells que només fan servir l'expressió gestual com a forma de comunicació.

► **AVANTPROJECTE** En l'avantprojecte de llei que va aprovar el Consell de Ministres el setembre del 2005, a l'article primer punt segon sí que es reconeixia l'opció catalana. I el mateix Govern va suprimir aquest punt en el períple parlamentari i en el procés d'esmenes.

LA OREJA DE VAN GOGH

NUEVO DISCO
CD + DVD

12 nuevas canciones

con imágenes inéditas, entrevistas, etc ...

Contiene código personal para acceso a zona exclusiva en

www.laorejadevangogh.com

También disponible en la PALCA MOVIECLUB SONY ERICSSON